

Installatie nieuwe raadsleden

VERGADERING VAN
DE GEMEENTERAAD VAN
's-HERTOGENBOSCH OP
11 MAART 2010
AANVANG 19.00 UUR

Voorzitter: mr. dr. A.G.J.M. Rombouts

Griffier: drs. A. van der Jagt

Leden : drs. J.H.C.M. van Beers, mw. A. Brok, A.C.W. van Bussel, J.J.E.L. van Creijl, P.T.M. van Doremalen, drs. B.S. Eigeman, mw. J. Eugster-van Bergeijk, L.C. van Gelder, mw. P.H. Hamerslag, A. Hasnaoui, mw. drs. J.M.M. Heerkens, mw. drs. J. Hendrickx, L.G. van Herpen, mw. J.M.M. Hoog Antink, mr. J.W.F. Hoskam, drs. P.E. Kagie, mw. drs. C.G.E.M. Katoen-de Graaf, U. Kahya, P.M. van der Krabben, mw. K.F.A.W.C. Mandemaker, drs. P.H.A.M. Masselink, mr. drs. M. van Miltenburg, P.H.J. Molle, mw. drs. H.P. van Ommeren, mw. E. Pauel, L.W.L. Pauli, A.M. Rotman, drs. G.T. Schermers, R.G.J. Schouten, mw. mr. M.A.B. van der Sloot, J.C.J.M. Smit, G.J. Sniijders, A.J.M. van Son, F.H. van Valkenburg, mw. mr. N.M.G. Vermolen, mw. C.K.J. Visscher, ing. B.J.M. Wagemakers, mw. J.P.M. Welten en drs. C.B.P. Weterings

Agendapunten

1. Installatie van de nieuw benoemde leden van de gemeenteraad.
2. Installatietoespraak van de voorzitter van de gemeenteraad.

OPENING VERGADERING

De VOORZITTER: Dames en heren, mag ik u allen hartelijk welkom heten. In de eerste plaats natuurlijk onze nieuwe raadsleden, maar ook de familieleden die ervoor hebben gekozen om bij dit bijzondere moment in hun leven te zijn. Wij zijn gebruikelijk om hier te starten met enkele ogenblikken stilte. Mag ik u verzoeken om dit ook aan het begin van deze bijzondere vergadering te doen? We hebben twee agendapunten. Daarna is er een borrel voor ons allen, dus ook voor onze gasten. Ik vraag de raadsleden om even na te blijven in verband met een foto van deze groep.

1. Installatie van de nieuw benoemde leden van de gemeenteraad

De VOORZITTER: Dames en heren, u hebt de keuze gekregen om de eed af te leggen dan wel de verklaring en de belofte. Ik lees eerst de eed voor en vervolgens de verklaring en belofte

Artikel 14 van de Gemeentewet:

'Ik zweer dat ik, om tot lid van de raad benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik zweer dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van de raad naar eer en geweten zal vervullen.

Zo waarlijk helpe mij God almachtig'.

De volgende leden leggen de eed af:

De heer J.H.C.M. van Beers, de heer A.C.W. van Bussel, de heer J.J.E.L. van Creij, mevrouw J. Eugster-van Bergeijk, de heer L.C. van Gelder, de heer J.W.F. Hoskam, de heer P.M. van der Krabben, mevrouw K.F.A.W.C. Mandemaker, de heer P.H.A.M. Masselink, de heer P.H.J. Molle, de heer L.W.L. Pauli, mevrouw M.A.B. van der Sloot, de heer G.J. Sniijders, de heer A.J.M. van Son, de heer F.H. van Valkenburg, mevrouw N.M.G. Vermolen, de heer B.J.M. Wagemakers en mevrouw Welten.

Artikel 14 van de Gemeentewet:

'Ik verklaar dat ik, om tot lid van de raad benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik verklaar en beloof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van de raad naar eer en geweten zal vervullen.

Dat verklaar en beloof ik'.

De volgende leden leggen de verklaring en belofte af:

Mevrouw A. Brok, de heer P.T.M. van Doremalen, heer drs. B.S. Eigeman, mevrouw P.H. Hamerslag, de heer A. Hasnaoui, mevrouw J.M.M. Heerkens, mevrouw J. Hendrickx, de heer L.G. van Herpen, mevrouw J.M.M. Hoog Antink, de heer drs. P.E. Kagie, de heer U. Kahya, mevrouw drs. C.G.E.M. Katoen-de Graaf, de heer M. van Miltenburg, mevrouw drs. H.P. van Ommeren, mevrouw E. Pael, de heer A.M. Rotman, de heer G.T. Schermers, de heer R.G.J. Schouten, de heer J.C.J.M. Smit, mevrouw C.K.J. Visscher, de heer C.B.P. Weterings.

2. Installatietoespraak van de voorzitter van de gemeenteraad

De VOORZITTER: Dames en heren, leden van de raad, u was vrijdag 5 maart jl. al gekozen en dinsdag 9 maart jl. bent u door de oude gemeenteraad officieel toegelaten. Er zijn 24 mensen uit 's-Hertogenbosch, 10 uit Rosmalen en 5 uit Empel. Na de beëdiging dan wel belofte van vanavond, bent u ook officieel geïnstalleerd als lid van onze gemeenteraad. Nogmaals van harte proficiat.

Voor sommigen van u is het een voortzetting, een verlenging van uw raadslidmaatschap. Voor anderen is het een eerste kennismaking. 9 maart jl. hebben we afscheid genomen van 18 raadsleden en vanavond verwelkomen wij evenzovelen. In uw midden 12 nieuwkomers, 6 herintreders en 21 zittenblijvers, ofwel mensen die weer het vertrouwen van de kiezer hebben gekregen. Nieuwkomers die voor het eerst dit vertrouwen hebben gekregen en herintreders die opnieuw het vertrouwen kregen.

De mensen die zijn herkozen, zijn de dames Van Ommeren, Katoen, Visscher, Pael, Hamerslag, Van Doremalen en Hendrickx en de heren Hoskam, Schermers, Van Beers, Wagemakers, Schouten, Van Doremalen, van Bussel, Van Son, Van der Creij, Van der Krabben, Van Valkenburg, Van Gelder, Kagie en Masselink. Fijn u allemaal weer hier te zien. Goed voor de continuïteit en stabiliteit van het stadsbestuur.

We hebben 6 herintreders: de dames Eugster, Hoog Antink en heren: Sniijders, Pauli, Eigeman en Rotman. Welkom thuis, welkom terug in de raad. Voor sommigen na een hele lange onderbreking. Nu maar afwachten, dames en heren, hoeveel mensen er straks na twee maanden nog steeds aan deze kant in de raad zitten.

Nieuwkomers zijn de dames: Vermolen, Van der Sloot, Heerkens, Brok en Mandemaker en de heren: Weterings, Hasnaoui, Molle, Kahya, Van Herpen, Van Miltenburg en Smit. Tegen de nieuwkomers wil ik zeggen: ik hoop dat u zich hier snel thuis zult voelen. Wij hebben voor u een inburgeringscursus georganiseerd. Het presidium en de griffie hebben hiervoor hun best gedaan. De griffie heeft voor u een pakket gemaakt met allerlei huishoudelijke dingen, zoals een pasje, maar ook allerlei inhoudelijke dingen die betrekking hebben op de organisatie. Er komt verder een introductieprogramma voor u en vast ook nog een startconferentie, zoals wij dit altijd met de nieuwe gemeenteraden doen. Digitaal kunt u zich al oriënteren op de raadsraad, zoals wij dit noemen. Het oude presidium heeft een overdrachtsdocument voor u gemaakt, zodat u wordt meegenomen van de oude culturen in de nieuwe.

De cultuur, zoals wij omgaan met elkaar, en het maakt dan niet uit of het een stad of een land betreft, wordt door mensen gemaakt. Hier wordt de cultuur dus door ons gemaakt, de mensen die hier straks zitten. Natuurlijk is die cultuur te veranderen. Ik nodig u uit om, nadat u enkele maanden hebt rondgekeken, van uw hart geen moordkuil te maken en met ons te bespreken, welke dingen u graag anders zou zien. Ik voeg daaraan wel direct toe dat hier in de afgelopen jaren keihard is gewerkt om in goede verhoudingen en vol-

gens de spelregels met elkaar om te gaan en samen te werken. Dat is goed geweest voor het functioneren van deze gemeenteraad en daarmee voor de besluitvorming en voor de stad.

Als u, ondanks dit omvangrijk overlevingspakket, toch nog vragen hebt, kunt u altijd bij de griffier, bij de medewerkers van de griffie of bij mij terecht. Een overlevingspakket is ook nodig. Wat u nu de komende vier jaar gaat doen, ik spreek vooral tegen de nieuwkomers, is toch een beetje een survivaltocht. Want het is namelijk zeer inspannend. Daar hoeven wij niet omheen te draaien. Het is boeiend, maar ook vermoeiend. Het is, ik wil het niet dramatischer maken dan nodig is, een aanslag op uw privéleven. Dat gaat u merken. Het gaat u namelijk veel tijd en energie kosten. Een gemeentebestuur functioneert in een ongelofelijk hectische omgeving. Daartegenover staat dat u wel in het brandpunt staat van de lokale samenleving. U zit hier op de eerste rij, de frontlinie van het stadsbestuur. U kunt meebeslissen over alle publieke zaken die hier op tafel komen. U beslist mee over de besteding van de publieke middelen en dat zijn er niet weinig: honderden miljoenen. Het is dus verantwoordelijk werk, ook boeiend werk en ik ben ervan overtuigd dat u achteraf zult zeggen dat het een verrijking van uw leven was. Wat de anderen ook soms over het raadswerk mogen zeggen. Het is, en dat zal blijken, een verrijking van uw leven. Als wij onze best doen om de verhoudingen met elkaar zo te houden zoals die in de afgelopen jaren zijn geweest, dan wordt het nog leuk ook.

Het is wel zaak, ik zeg het maar aan het begin, om fit te blijven. Zowel geestelijk als lichamelijk. Laat u dus niet gek maken en neem het advies ter harte van Nico Heijmans, oude rot in deze raad en dat ik nog maar eens herhaal ter harte: vergader niet te veel. 'Te' is altijd fout. Vergaderen moet, daarvoor zijn wij ook aangewezen door de bevolking, maar 'te' is altijd fout. Ik voeg daar nog aan toe: lees ook niet alles wat u wordt aangereikt. Ik zeg niet dat u niets moet lezen, maar lees niet alles wat u krijgt. Blijf baas over uw eigen agenda. Ruim de tijd in voor ontspanning, houd dagdelen van de week vrij voor gezin en hobby en blijf lid van een club of een vereniging. Dat is goed voor de sociale contacten en uw clubgenoten zullen u scherp houden voor wat u hier aan het doen bent. Ze zullen u zeggen wat zij ervan vinden. Durf ook nee te zeggen. Niets moet. Houd uw collega's voor dat vergaderingen die langer dan tweeënhalve uur duren, hun effectiviteit verliezen. Ik weet dat de gemeenteraad meestal van 19.00 uur tot 23.00 duurt. Geert Sniijders zit niet te lachen. Jij denkt natuurlijk: die B&W vergaderingen van Rombouts hadden ook wel korter gekund. Hij probeert altijd het record te verbeteren als ik er eens een keer niet ben, dus ik gun hem deze lach. Ik zie je graag lachen, Geert, zeker deze week. Ik meen het echter wel, dat vergaderingen die langer dan tweeënhalve uur duren, hun effectiviteit verliezen.

Tot slot nog enkele andere dingen. Focus u, als individueel raadslid, op een paar onderwerpen waarin u iets wilt bereiken de komende vier jaar. Ik moet u teleurstellen als u denkt dat u overal op kunt scoren. Als allerlaatste wil ik iedereen op het hart drukken om op de fiets naar het stadhuis te komen. Dat heeft twee voordelen: je verschijnt fit en fris in het hoofd aan de start en je kunt terug naar huis stoom afblazen. Dat is soms hard nodig. Besef dat dit werk, raadslid zijn, geen vak is, geen beroep. Je hoeft er geen opleiding of diploma voor te hebben en het is ook tijdelijk van aard. U mag het doen zolang de kiezer dat wil. Een gezond verstand en een goed hart volstaan.

Dames en heren, lid mogen zijn van een stadsbestuur, zeker van zo 'n mooie stad als de onze, is een voorrecht. Een voorrecht voor u en voor mij. Met Erica Terpstra zou ik willen zeggen, want haar heb ik onlangs in Vancouver nog gesproken: prachtig om mee te maken en machtig om te doen. Het raadslidmaatschap kan u veel voldoening geven, maar het kan u bij tijd en wijle ook de nodige ergernis geven. Daarom herhaal ik: probeer een goede balans te houden tussen wat u hier meent te moeten doen en uw privé zaken en uw andere werk.

Wat dit laatste betreft, nog even het volgende: ik ben heel benieuwd welk effect de substantiële verjonging van onze raad na deze verkiezingen, voor effect zal hebben op het raadswerk. In de vorige raad was de gemiddelde leeftijd 50 jaar, de gemiddelde leeftijd is nu 44 jaar. Er zitten hier nu echt jonge raadsleden in uw midden. Wie weet of die leeftijd nog zal veranderen over enkele maanden, maar ik ben wel benieuwd naar het effect van deze verjonging. Gaat dit nu ook iets betekenen voor het functioneren van de raad? Waarom zeg ik dit?

Ik las laatst dat jongeren niet meer alles alleen in werk investeren. Verhalen uit de vorige generatie waarin mensen soms zeventig uur moesten werken, gaan er bij jongeren niet meer in. Ook las ik dat economen niet alleen meer economische en financiële vragen stellen, maar steeds vaker ook morele en filosofische vragen. Zelfs economen houden zich nu bezig met zaken als: welzijn, geluk en het meten van geluk. Blijkbaar breekt het besef door, dat wie goed is opgeleid, goed wordt verzorgd en beschermd werkt en leeft, betere prestaties levert dan wie zich kapot werkt in die economische wereld vol toeslagen en bonussen. Nu hebben wij dit soort zaken hier gelukkig niet, dus daarvoor hoeft u het werk hier dus niet te doen, maar het is duidelijk dat in onze samenleving door die verjonging en veranderende mentaliteit, zaken als lichaam, cultuur, reizen en welzijn veel meer doorslaggevend zijn geworden. Ook familie wordt belangrijker. Een beter leven, daar gaat het om.

Als het waar is wat ik las, en ik hou het u niet voor niets voor, want ik denk dat er heel veel inzit, dan zijn wij hier in 's-Hertogenbosch bevoorrecht. We werken en wonen hier in een van de aantrekkelijkste steden van ons land. Dat blijkt telkens weer uit benchmarks. Als stadsbestuurders kunnen wij er in een niet onaanzienlijke mate aan bijdragen dat 's-Hertogenbosch ook in de komende jaren een aantrekkelijke stad blijft waar

mensen graag willen wonen en werken. Dit zal echter niet vanzelf gaan. We zullen dus ook de komende jaren moeten blijven investeren in de kwaliteit van de stad, in de leefbaarheid, in de veiligheid, maar ook in voorzieningen die de structuur van de stad blijvend voor veel jaren versterken. Projecten, zoals dit jaar met Hoofdstad van de Smaak en het Jeroen Boschjaar in de toekomst, geven hieraan richting en perspectief. Die vragen, ook in een tijd waarin de financiële middelen teruglopen en dat zal in de komende jaren ook gaan gebeuren, om gedurfde keuzen en goede investeringen om het culturele, sportieve, educatieve klimaat van onze stad voor veel jaren een impuls te geven. Die keuzen te maken en die investeringen te doen, zijn wij verplicht aan de vorige generaties die onze mooie stad hebben opgebouwd en aan ons hebben overgedragen. We zijn het ook verplicht aan onze kinderen en onze kleinkinderen, die later die stad weer van ons overgedragen zullen krijgen.

Ik wens u bij dit boeiende, mooie en verantwoordelijke werk heel veel succes toe. Ik zie ernaar uit om met u allen de komende jaren te mogen samenwerken.

Op mijn lijstje staan nog drie dingen: stoel, borrel en taart. De taart die u al hebt gegeten of misschien straks nog eet, is aangeboden door het Waterschap Aa en Maas. De borrel bieden wij u graag beneden aan. Wat betreft de stoel: zit u goed? We hebben nu een tijdelijke indeling gemaakt. Volgens het reglement van orde mag de voorzitter de nieuwe raad voorlopig indelen. Als u goed zit met uw fractie of als er klachten zijn, moet u bij de griffier zijn. Dan kan hij hier en daar wat schuiven en dan zal, zoals in het reglement van orde staat, het presidium een definitieve indeling maken.

Laat mij er echter nog één ding over zeggen: mijn uitgangspunt is geweest, dat de fracties die een wat slechtere zichtplek hadden in de vorige raadsperiode, nu naar voren gaan en omgekeerd. Ik hoop dat het presidium dit uitgangspunt bij de definitieve indeling ter harte zal nemen. Dank u voor uw aandacht.

De voorzitter sluit de vergadering om 19.55 uur.